Hledání živých fosílií

Představte si, že se potápíte ve vodách zátoky Sodwana, rozhlížíte se po rybách a přitom najdete (údajně) dávno vyhynulého mořského tvora. Cestovateli Peteru Timmovi, který v roce 1996 zorganizoval společně s Rollenem Jacobsem projekt Triton, se přesně takový objev podařil v roce 2000.

Timm se proslavil znovuobjevením mořského stvoření zvaného coelacanth, což je velmi starobyle vypadající ryba, o které se věřilo, že vyhynula již asi před 65 miliony let.

Na oslavu tohoto objevu se každoročně schází skupina přátel, kteří si říkají The Unified Dive Team, a ti vyrážejí za novým dobrodružstvím spojeným s hledáním dalších exemplářů oné záhadné ryby coelacanth. Tato skupina si vždy nechá nejdříve schválit své plány ponorů a nouzových opatření pobočkou DAN Southern Africa a poté se vydá na expedici, mimo jiné také proto, aby udržovala výzkumný projekt Triton stále aktivním a aktuálním. Shromažďují data pro jihoafrickou instituci National Biodiversity Institute (SANBI) Marine Biologists a dokumentují pokroky dosažené při zkoumání ryb coelacanth.

Existují jen dva známé druhy tého fosilní ryby: jeden žije ve vodách blízko Indonésie a druhý nedaleko východního pobřeží Afriky. Vyskytují se ve velkých hloubkách, dosahují délky až 2 metrů a váží téměř 100 kilogramů.

Plán letošní expedice v rámci projektu Triton, který se pečlivě připravoval několik týdnů, obsahoval obvyklé náležitosti: záložní potápěče, přesné plány ponorů, záchranná opatření pro nouzové situace, finanční zajištění, sponzory, opatření pro případy úpalu, úžehu, hypertermie i hypotermie, dále pak potřebnou výbavu a kamery. A takto to proběhlo v jeskyni s Jesser:

PONOR

První den měli na průzkum 12 minut: 2 minuty na dosažení dna a 10 minut na hledání té zapomenuté krásky.

Jakmile dosáhli hloubky 108 metrů, odehrálo se vše velmi tychle. Hledali jeskyně a našli jednu s nechvalně proslulým tvarem do U.

Prvních 7 minut se nic nedělo, ale potom objevila. Ryba coelacanth, kvůli které to vše začalo, jim hleděla přímo do očí.

Pomalu a nenápadně, aby ji nevystrašili, ji fotografovali ze všech stran a zaznamenávali typické znaky tototo vzácného druhu.

Ale čas brzy vypršel. Vystoupali do 60 metrů, kde se setkali s potápěči, kteří je zajišťovali. Vyslaný signál nahoru zněl: „Jeden exemplář jsme spatřili a všichni potápěči jsou v pořádku!". Na palubě se začalo slavit a do DAN se o tomto úspěchu odeslala zpráva.

Dostat se dolů trvalo dvě minuty, výstup zpět k hladině trval dvě hodiny. Ale stálo to za to.

Druhého dne se výrazně zhoršily podmínky: Foukal silný vítr a proudy dosahovaly rychlosti až 70 m/min. První ponor Dona Haumana do velké hloubky byl nesmírně náročný. V hloubce asi 100 metrů se skupina rozhodla sestup přerušit a pokusit se najít jeskyně. Žádnou nenašli. Sestoupili ještě o 10 metrů níže a zase nic. Mezitím jim vypršel čas.

Známé rčení „Do třetice všeho dobrého!“ se tentokrát nenaplnilo. Třetího dne je totiž přivítaly vysoké vlny pod temně zataženou oblohou. Do skupiny tentokrát patřil i Janko se svým prvním ponorem do velké hloubky. Pod vodou naštěstí nebyly podmínky tak drsné jako na hladině a podařilo se jim najít další jeskyni tvaru U, která se rybami doslova hemžila, ale coelacanth mezi nimi nebyla.

Čtvrtého dne se probudili do prudkého lijáku.

Nezbylo nic jiného, než kontrolovat, seřizovat a trpělivě připravovat výstroj včetně lahví, přitom každý občas vzhlédl k oblakům, zdali se se neobjeví nějaké známky vyčasení. Sice se nevyjasnilo, ale kapitán Grant se po delším čekání rozhodl: „Vyjedeme na ponor! Déšť hladinu trochu vyrovnává, proto bude plavba o něco klidnější, všechno bude sice mokré, ale nemá cenu dál čekat.“

Při vyplutí snad každého napadlo, že jsou prakticky ve stejném složení (navíc byl pouze Don Hauman), jako skupina, která spatřila rybu coelacanth před více než dvěma roky. Samozřejmě chyběl Timm, který v roce 2014 zemřel a jehož nepřítomnost si všichni stále uvědomovali. Ale jinak tu byli stejní potápěči, stejný kapitán, dokonce i stejný pobřežní dozor.

Převalili se do vody a za 2 minuty dosáhli hloubky 90 metrů, když „přistáli“ asi 15 metrů od jedné z dalších jeskyní tvaru U. Pozorně se rozhlíželi kolem sebe, ale nic zajímavého nespatřili. Ovšem až do okamžiku, než nasměrovali světla do jeskyně.

A potom se to zopakovalo.

Byla asi 2-3 metry uvnitř jeskyně, naprosto klidná a vznešená. Jesser (jak jí mezitím všichni „zasvěcení“ nazývají) se ihned stala středem obdivu, velkého fotografování a filmování.

Než se nadáli, museli končit, proto umístili nad daným místem bóje a vydali se k hladině. Stejné skupině se podařilo zopakovat historii.

Pátého a šestého dne provedli Riaan a Elaine své první superhluboké ponory, ale coelacanth se jim vyhýbala, takže nezbylo nic jiného, než odložit další dokumentaci tohoto výzkumného projektu až na expedici v příštím roce.

TÝMOVÝ DUCH

Když celou expedici posoudíme reálně, musíme konstatovat, že jedinec by to nedokázal. The Unified Dive Team je skupina přátel, kde každý pomáhá každému. Své ponory plánují společně s DAN a také tak získávají sponzory. Mimořádný dík patří lodní posádce, která celou dobu seděla a čekala v lijáku na palubě – bez ní by se taková akce nikdy neuskutečnila!

Jedná se o skupinu lidí, kteří milují potápění a obdivují krásu ryb a korálů. Jde jim o víc než jen o rybu druhu coelacanth. Pro ně takové expedice znamenají navazování a upevňování vztahů na celý život a prožitky, které s nimi budu sdílet i budoucí generace.